

TEDENSKESLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto III.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1927

Stev. 42

V jeseni

Zdi se nam, kakor da je bilo šele v pretečenem mesecu, ko smo odhajali, da orjemo in da sejemo. Prav kratka se nam zdi doba, ko je bil sveti Jurij, ko smo sadili krompir. Se danes nam šušlja v ušesih vesela pomladanska pesem lastovice in škerjančka, ko se je zibal nad poljem in prepeval veselo ženitovanjsko. Ali, če pomislimo, precej dolgo je že in čas je potekel hitro, hitro. Poželi smo žito, spravili drugi sadež, proso in ajdo in že počrni prazna krompirjeva njiva. Pospravljena je koruza, le suha koruzna slama šušti v nemirnih nočeh na zapuščenih njivah. Lastovice so že odletele in dolgo je že, odkar je onemel škerjanček. Med tem je že vzgojil svojo rodbino, ki se pridno pase po praznih prosiščih ter pripravlja za hude zimske dni. Polje je skoraj prazno, le surovina, repa in korenje, se hiti rediti in ni več daleč, ko pride sveti Lukež, korenja in repe pukež.

Ali omgaalo je polje, potrebno je počitka in počitka željan je tudi kmet, ki se je trudil sleherni dan od zore do mraka.

Ali preden gre kmet k počitku, ga čaka še mnogo domačega dela, ki pa je navadno manj utrudljivo, kakor delo na polju. Najprijetnejše za kmeta pa je, da so odstranjene skrbi, ki so ga trle skozi vse leto, kajti ni ga poklica, ki bi bil toliko odvisen od višje sile, kakor je oratarjev. Njegov zaslužek je odvisen od še nebroj drugih prirodnih prijateljev in sovražnikov, katerim ni nikdo v stanju zapovedovati in ukazovati. Požar in celo povodenj človek le ukroti, a kdo naj prepereči sušo, kdo prežene točo? Dopoldne vesel smejoč bogataš, popoldne jokajoč, obupan revež. Kljub temu, da je bilo delo težko, vendar so ostali lepi spomini, ako je bilo naklonjeno nebo. Gorje pa v slabih letinah. —

Prijetna je trgateg, obiranje hmelja in sadja, ako je bilo ugodno leto, lepe pa so tudi večerne ure pri vezanju koruze in sličnem delu. Posebno mladina se veseli prijetnih dolgih jesenskih večerov, ko se zbere po večerji, danes pri tem, jutri zopet pri drugem posestniku in med petjem, pripovedovanjem in smehom opravlja razna domača dela.

Med najvažnejša jesenska opravila pa spada gotovo tudi sekanje in spravljanje zeljnatih glav, posebno pa rezanje in kisanje zelja. Tudi pri tem delu uživajo naši poljedelci mnogo lepih in prijetnih ur.

Zelje v Sloveniji precej dobro obrodi posebno pa v ljubljanski okolici in dočim v ostali Sloveniji zeljarijo smatrajo bolj kot postransko opravilo, je ista postala že pred davnimi leti prava industrija ljubljanskih okoliških kmetov,

Krakovčani, posebno pa Trnovčani imajo zelo obsežne vrtove, kjer goje sočivje, ki ga prodajajo na ljubljanskem trgu, na obsežnih njivah pa pridelujejo mnogo lepih in trdih zeljnatih glav. V prejšnjih letih so vsi to velikansko množino zelja razrezali z ročnimi noži. Posebno so upoštevali može, ki so bili spretni pri izbiranju in brušenju za to potrebnih nožev ter rezanju zelja.

Se važnejše pa je kisanje in shranjevanje zelja. V to svrhu je treba velikanskih kadi, katere so že davno izdelovali sami domači sodarji. Zeljarska obrt je v ljubljanski okolici mati sodarstva. Poleg velikih kadi rabijo tudi mnogo manjših sodčkov, v katerih razpošiljajo zelje, skoraj da lahko trdimo, po vsem svetu. Trnovsko zelje je že pred vojno posebno slovelo po vele-mestih stare Avstrije, razpošiljali pa so ga celo v Egipt ter preko oceana in tudi danes ga gre mnogo v inozemstvo.

Rezanje zelja se je sicer v zadnjih letih precej spremenilo; kakor povsod, so tudi tukaj nastopili stroji in mnogi zeljarji danes zelje režejo s stroji. Drugi seveda pa so ostali pri ročnem, noževem obratu, ker so uverjeni, da je zelje, rezano z nožem, okusnejše, kakor ono, rezano s strojem. Kdo ima pri tem prav, o tem naj odločijo posebni sladkosnedi oziroma v tem primeru kislosnedi! Ostali pa so stari predpisi radi kisanja, kateri so se znatno izboljšali od leta do leta, dokler niso dosegli višek dobrega okusa. Te predpise, nazvane recepte, pa podedujejo Trnovčani od rodu do rodu in so včasih prave družinske tajnosti.

Za zeljarstvom pa pridejo še razna druga dela. Treba je populiti repo in korenje, nekaj repe skisati, ostalo sirovino pa shraniti in zavarovati pred mrazom.

Ko je vse to podelano, potem želi kmet še nekaj lepih, suhih dni, da pripravi nasteljo in jo spravi suho pod streho. Medtem ko polje že dolgo počiva, zahaja on v gozd, pripravlja les in šele takrat, ko pokrije njegovo sveto delavnico debela snežena odeja, takrat je njegovo delo končano, ali z zaključkom ene dobe že pričena novo delo in z njim nove skrbi, ki pridnega kmeta tudi v času počitka nikdar povsem ne zapuste.

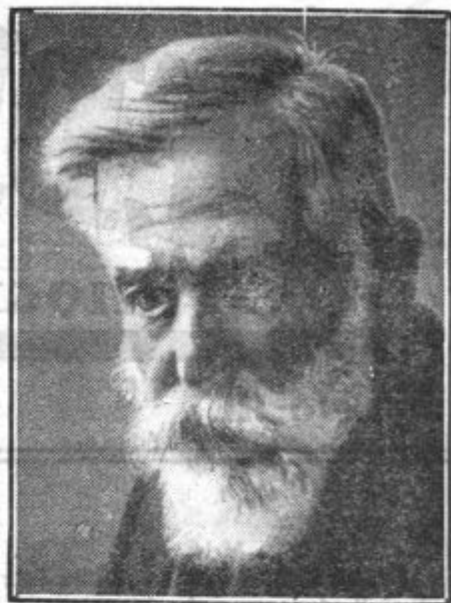
Kmet, kakor tudi vsi ostali poklici uživajo v delu. Kmečko delo, četudi težko in naporno, je vendar polno lepote in veselja, ki napravljata kmeta zadovoljnega. Najlepše pri kmečkem delu je to, da jemlje kmet iz zemlje in nikomur drugemu, da ima le to, kar mu nudi stvarnica ter ni nihče in nikoli prikrajšan, kadar je njegova žetev bogata.

Pri tlačenju zelja

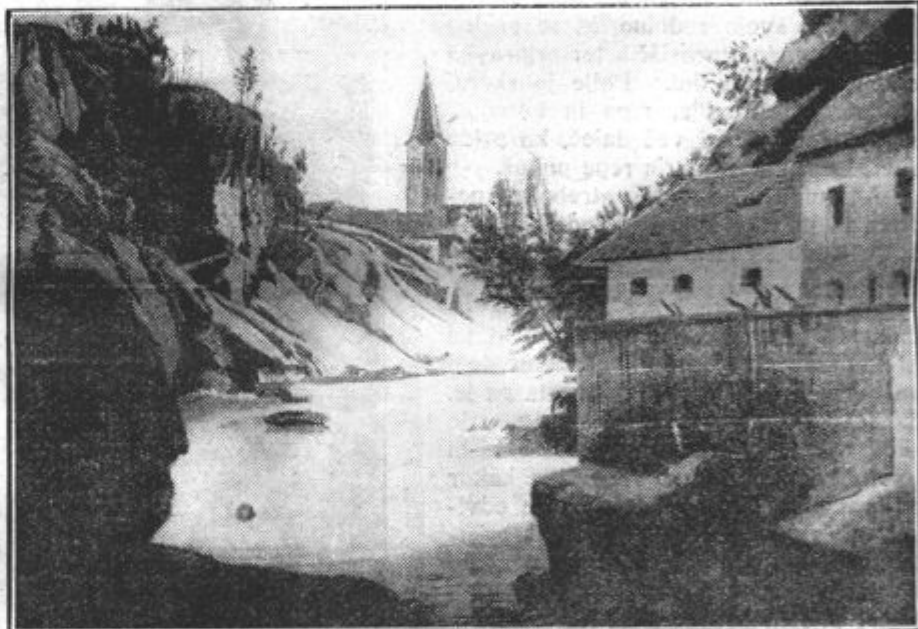
Zelje mora biti temeljito očiščeno

Sprevod ljubljanskih sportnih organizacij minulo nedeljo je imel namen pokazati, kako globoko je pri nas že vkoreninjena smisel za utrjenje telesa in zbrati sredstva, da se omogoči našim najboljšim sportnikom udeležba pri Olimpijskih tekmah v Amsterdamu, kjer bodo tekmovali vsi kulturni narodi sveta. Na sliki vidimo sportnike vseh vrst pred opernim gledališčem, kjer so jih pozdravili zastopniki tujih držav in vojaških, državnih, deželnih oblasti in mesta Ljubljane.

† Ivan Franke, najstarejši slovenski slikar in strokovnjak za ribištvo, ki je vžival ugled po vsem svetu, je minulo soboto umrl v visoki starosti 86 let. Doma je bil iz Dobja v Poljanski dolini in je kot profesor risanja služboval v Kranju in Ljubljani. Kot ribič je bil pa znan, priljubljen in spoštovan po vsej Sloveniji

Tine Šubic, gospodar hiše, kjer so delovali njegov oče Stefan in štirje bratje, ki sta posebno Jurij in Janez dosegla vrhunec umetnosti v slovenskem slikarstvu. Tine je bil splošno priznan rezbar, ki je okrasil več cerkva z lepimi oltarji, požrtvovalen načelnik Gasilnega društva, priljubljen poštar in splošno spoštovan naprednjak v Poljanski dolini. Na dan pogreba svojega slavnega rojaka prof. Franketa je tudi ta dobra in poštena duša šla k počitku v 69. letu starosti. Naj v miru počiva!

Huje pri Kranju iz Kokrškega doła, kakor je vasico naslikal mojster Franke

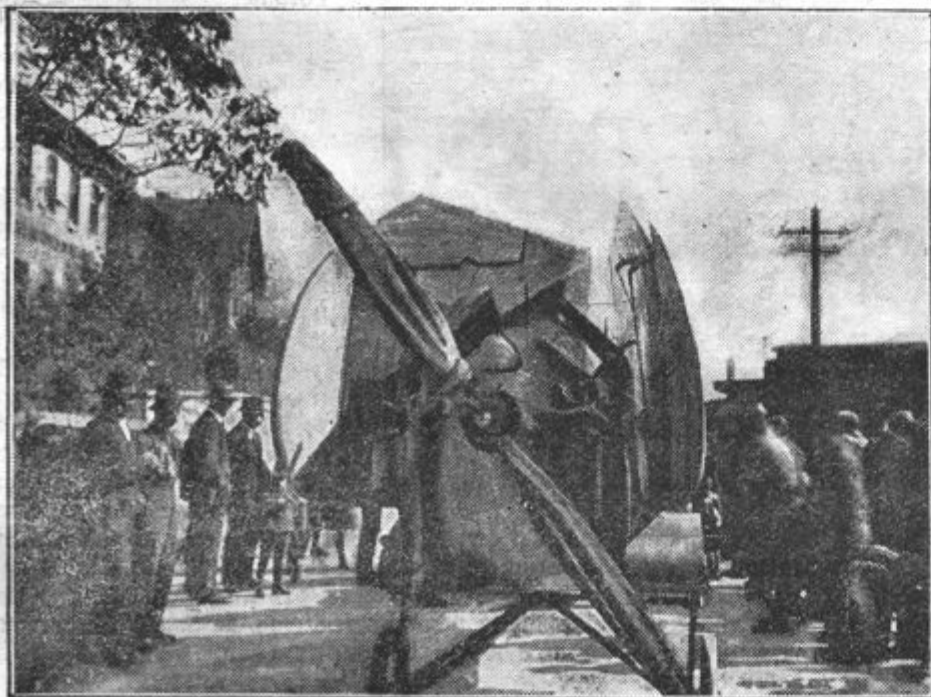

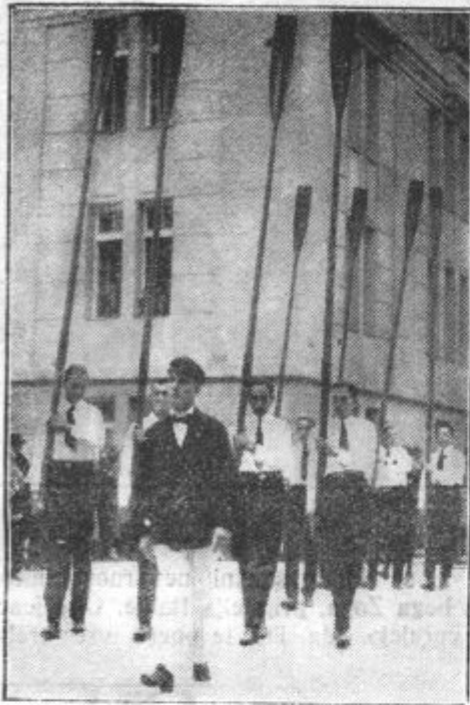
Desno:

Luka Jelenc, vodja slovenskih učiteljev in neumorni delavec za napredek našega šolstva ter vrli borec za napredno misel v Sloveniji, je čil in zdrav proslavil 70 letnico, kar je v kmetiški hiši v visokih Dražgošah v Selški dolini zagledal luč sveta

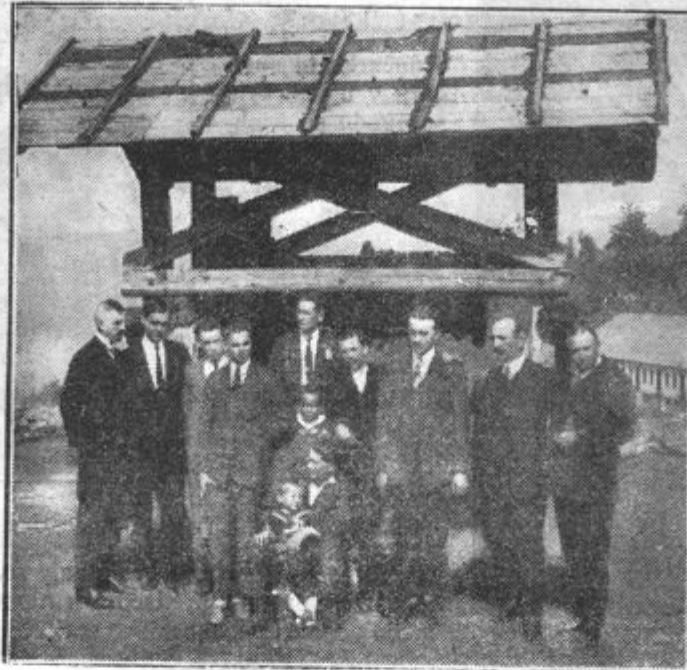
Levo:

Letalo »Ljubljana«, ki si ga je nabavil ljubljanski aeroklub, da se povzdigne tudi pri nas zanimanje za letalstvo in se vzgoje spretni letalci. Na sliki vidimo letalo pri prevozu s postaje na Jesenicah na ravnino pri Žirovnici

Veslači v sprevedu ljubljanskih sportnikov. Ta skupina je bila ena izmed najlepših skupin v sprevedu. Visoko dvignjena vesla so že od daleč nudila prav slikovit prizor, ki ga je številno gledalstvo z zanimanjem in priznanjem opazovalo

Tehnično osebje rudnika Bare v Srbiji, med katerim tvorijo večino Slovenci. Od leve na desno: upravnik inž. Fritsche, merač Ugolkov, nadzorniki Slavko Ajdišek, Pavle Kovač, Edvard Zorko, Stevo Jelič, Matija Dernovšek, poslovodja Dula in inž. Wettermann, spredaj merač Avgust Prašnikar. — Tudi na bratski srbski zemlji in povsod drugod po svetu se lahko delaven Slovenec s pridom uveljavi.

Staro visoko kolo v sprevedu ljubljanskih sportnih organizacij, ki se je vršil v Ljubljani 11. t. m. Tudi na sliki se lahko vidi, kakšna večikantska razlika je med nekdanjim in današnjim modernim dirkalnim kolesom. Stari »bicikelj« je bil že po obliki prav neroden

Levo:
Letalo »Ljubljana« pri Žirovnici pred poletom v Ljubljano

Slovenski rudarji v rudniku Bare pri Čupriji v Srbiji na dan rudarske slave

Desno:
Cena beg, poslanik albanske republike v Beogradu in Pragi ter prvobornitelj za prijateljstvo Albanije z našo državo. Zato ga je v Pragi ustrelil neki albanski dijak, ki je prišel iz Rima, kjer se je več let šolal. Ves svet je mnenja, da ima pri zločinu vmes svoje prste naša prijateljica in soseda, fašistična Italija

Levo:
Vešeli kvartet slovenskih rudarjev v rudniku Bare v Srbiji pod vodstvom Edv. Zorka

Desno:
Najmlajši kolesarji v sprevedu sportnikov v Ljubljani

Levo:
Smučarke in smučarji v nedeljskem sprevodu po Ljubljani

Desno:
Trnovski zeljarji pri rezanju zelja na stroj

Spodaj:

Obešanje v Albaniji je vsakdanja stvar, a se kljub smrtni nevarnosti hitro množe nasprotniki predsednika Ahmeda bega Zoga, prijatelja Italije. Obsojenci imajo oblečene spokorniške srajce, ker verujejo, da jim te opero vse grehe

Levo:
Marčnikov Franc iz Trnovskega, kralj ljubljani. tičarjev, edini še reže Ljubljaničanom zelje na nože.

Levo:
Velika zeljarija pod milim nebom na Opekarski cesti v Ljubljani

Desno:
Rahel Astorjeva iz poznane ameriške milijonarske rodbine je bila v Parizu okradena; ne znan hotelski tat ji je odnesel nakita v vrednosti nad en milijon frankov

Levo:
Pierre Magard, francoski raziskovalec Afrike, ki je svoje doživljanje opisal v sobotni prilogi »Življenje in svet«

Desno:
Pierre Magard, francoski sotrudnik »Jutra«, in njegov spremljevalec po Afriki na ustreljenem levu

